

Dominik Cwajda - Fair Trade, czyli..

Fair Trade, czyli Sprawiedliwy Handel - co to takiego?

Jestem przekonany, że większość z Was z terminem Fair Trade (po polsku - Sprawiedliwy Handel) styka się po raz pierwszy.

Nic dziwnego, bo ten pomysł na rozwiązanie problemu biedy i upośledzenia tych, którzy nie radzą sobie w globalnej i wolnorynkowej rzeczywistości dopiero dociera do naszego kraju. Na czym on polega i dlaczego zyskuje coraz więcej zwolenników także w Polsce? Na początku należałoby wyjaśnić zjawisko powstawania gospodarki globalnej. W dużym uproszczeniu można je określić jako proces znoszenia barier, które utrudniają swobodny przepływ z kraju do kraju towarów, kapitału, technologii, czy inwestycji (znoszone są cła oraz ograniczenia ilościowe przy imporcie i eksporcie, ułatwia się inwestowanie w kraju firmom z zagranicy itp.). Widocznym efektem globalizacji jest chociażby to, że w każdym większym mieście na świecie znajdują się restauracje McDonalds, większość z nas może korzystać z programu Windows, buty Nike są produkowane w Kambodży, a niemieckie Ople w Gliwicach, MTV jest oglądana przez młodzież na całym świecie, a Coca-Cola jest sączona nawet w nepalskich wioskach. Zwolennicy globalizacji i wolnego rynku uważają, że bariery w gospodarce szkodzą przedsiębiorczości. Jednakże globalizacja niesie za sobą również negatywne skutki. Wiele ludzi na świecie nie radzi sobie w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Poniższy przykład może ułatwić zrozumienie tego problemu. Do Brazylii wkracza wielki koncern spożywczy. Dotychczas koncern ten kupował kawę od brazylijskich firm. Jednak teraz kierownictwo koncernu stwierdziło, że przejęcie kontroli nad plantacjami pozwoli im na ograniczenie kosztów. Koncern zakłada więc swoje plantacje i rezygnuje z zakupów u dotychczasowych dostawców. Jak się domyślicie, dotychczas istniejące plantacje bankrutują, a ich pracownicy przechodzą do pracy na plantacjach wielkiej firmy. W podobnej sytuacji są drobni chłopi, którzy mając małe poletki, nie są w stanie konkurować cenowo z gigantycznymi firmami (bo koszty produkcji są dużo wyższe, podobnie jak w przypadku supermarketów - im większy sklep, tym tańsze oferuje produkty). Chłopi porzucają pracę na roli i emigrują do miasta, kończąc najczęściej w slumsach. Koncern na swoich plantacjach płaci ludziom niewiele (tania siła robocza), a do tego stosuje środki chemiczne w celu ochrony plantacji przed chorobami. W ten oto sposób na nasz stół trafia niezdrowa kawa, osoby pracujące na plantacjach zarabiają marne pieniądze, a większość zysku trafia do koncernu. Oczywiście jest to bardzo uproszczony obraz i nie wszystkie elementy zostały w nim uwzględnione. Na nasze potrzeby jednak wystarczy.

Ruch Fair Trade, który na Zachodzie jest już bardzo popularny, dąży do poprawy sytuacji tych mieszkańców (głównie krajów Trzeciego Świata), którzy tracą na globalizacji i wolnym rynku. W skrócie - chodzi oto, aby podzielić się z mieszkańcami biednych państw odrobiną zysku, który trafia głównie do nas (do bogatych krajów). Celem ruchu Fair Trade jest więc poprawa sytuacji drobnych farmerów, rzemieślników czy artystów, poprawa warunków pracy pracowników zatrudnionych w fabrykach zachodnich firm (np. Adidas, Nike i wielu innych), poprawa stanu środowiska naturalnego, wspieranie zachowania tożsamości kulturowej mieszkańców biednych państw i wzrost świadomości konsumenta (czyli nas). W wielu krajach istnieją organizacje, które zajmują się propagowaniem idei Fair Trade i handlem produktami, które spełniają odpowiednie normy. Działają też szereg firm, które sprzedają wyłącznie produkty Fair Trade: głównie kawę, kosmetyki, wyroby artystyczne, produkty spożywcze i wiele innych. Oczywiście są one droższe od tych, jakie możemy znaleźć w supermarkecie. Mamy jednak pewność, że są one zdrowe (np. nie pryskana chemicznie kawa), producent (rolnik, plantator, artysta) zarabia tyle, że stać go na wysłanie dzieci do szkoły (wobec czego nie kończą one na ulicy w slumsach), pracownicy w fabryce mają ludzkie warunki pracy i nie cierpi na tym środowisko naturalne (produkty spożywcze są ekologiczne). W Polsce produkty Fair Trade są dostępne w ograniczonym zakresie (głównie poprzez internet), ale zainteresowanie nimi powoli rośnie, więc należy spodziewać się, że niedługo będą już łatwiej osiągalne.

Najważniejsze jest jednak to, że kupując paczkę kawy lub czekoladę ze sklepu lub organizacji Fair Trade możemy wpłynąć na poprawę losu mieszkańców biednych zakątków świata. Jeśli każdy zacznie od siebie, to po jakimś czasie zbierze się spora grupa ludzi, która może naprawdę wiele zmienić. Oby nastąpiło to jak najszybciej.

W Polsce działa już organizacja zajmująca się propagowaniem idei Fair Trade. Podaję adres: www.sprawiedliwyhandel.org.

A pod adresem www.smakwolnosci.com można nabyć ekologiczną kawę.

opracowanie: Dominik Cwajda

źródło: www.ceo.org.pl